

СИЛАБУС
«ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ»
(назва навчальної дисципліни)

Викладач

Сичова Вікторія Вікторівна

д.держ.упр., професор

е-пошта: vvs2679@ukr.net,

v.sychova@karazin.ua

телефон: (057)-707-53-06

часи роботи: _____

Академічний період

__2__ семестр 2022/2023 н.р.

Академічні години

дні тижня

час проведення за розкладом

Місце проведення

аудиторія, адреса

Навчальне навантаження

5 кредитів ЄКТС, 150 годин

Пререквізити:

Дипломатична та консульська служба, ЄС та політика сусідства; Європейська інтеграція;

Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи; Зовнішня політика

України, Геополітичні пріоритети сучасної України

Постреквізити:

Зовнішньополітичні процеси в країнах Європи та Північної Америки

Публічна дипломатія

Культурна та гуманітарна дипломатія

Призначення навчальної дисципліни:

отримати знання та розуміння предметної області спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та розуміння професійної діяльності; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

сформувані здатності аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному; оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем; аналізувати зовнішню політику окремих країн та блоків країн; здійснювати пошук інформації зовнішньополітичного, зовнішньоекономічного та правового характеру та обробку статистичних даних щодо політичного та соціально-економічного розвитку країн та регіонів; готувати документи (державною й іноземними мовами) для дипломатичних комунікацій, аналітичні довідки, проекти дипломатичних та інших ділових документів; звіти та інші документи про стан міжнародних відносин та світової політики, демонструючи міжкультурне розуміння.

Цілі курсу:

1) формування у слухачів системних знань, умінь, навичок, компетентностей щодо процесу євроінтеграції, організаційної структури Європейського Союзу (ЄС) та його політик, співпраці з Україною;

2) формування умінь визначати правові засади, інститути, спільні політики країн ЄС,

3) формування умінь з'ясовувати сутність та напрями політики європейської інтеграції України;

4) формування умінь характеризувати політику Європейського Союзу в умовах широкомасштабної агресії Росії проти України;

5) формування професійних компетентностей, а саме здатностей: виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України; аналізувати ключові політичні, соціально-економічні та культурні проблеми розвитку Європейського регіону, євроінтеграційні пріоритети України в контексті глобальних тенденцій світової політики; виявляти та аналізувати традиції політичної поведінки

країн Західної, Північної, Центрально-Східної Європи, основних міжнародних гравців регіону (Великої Британії, Німеччини, Франції), регіональні конфлікти та пов'язані із ними питання безпеки; аналізувати та оцінювати процеси прийняття зовнішньополітичних рішень, визначати пріоритетні напрямки зовнішньополітичного партнерства України з провідними країнами та міжнародними організаціями Європейського регіону, використовувати комунікативні засоби для позитивного просування іміджу України серед цільових зарубіжних аудиторій.

Інформаційні ресурси:

Необхідні

1. Європейська інтеграція та міжнародна співпраця : посіб. / авт. кол. : В.А. Мандрагеля, Ю. В. Мельник, О. І. Пошедін та ін.; за заг. ред. В.А. Мандрагелі, Л.А. Шереметьєвої. Київ : НАДУ, 2016. 288 с.

2. Європейська та євроатлантична інтеграція: навч. посіб. / О. В. Баула, Т. В. Божидарнік, Т. М. Вісина, ін ; М-во освіти і науки України, «Луцький нац. техн. ун-т» ; [за заг. ред. О. М. Лютак]. Херсон : ОЛДИ-ПЛЮС, 2019. 375 с.

3. Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. Європейський Союз: історія та засади функціонування : навч. посіб. /за ред. Л.В. Губерського. Київ : Знання, 2009. 751 с.

4. Мудрий Я.М. Словник-довідник термінів з Європейської інтеграції / "Glossary of Terms on European Integration". Словник. / За заг. ред. М.Бойцуна, Я.М.Мудрого, О.М.Рудіка. Київ: Міленіум, 2009. 588 с.

5. Макаренко М. І., Хомутенко Л. І. Європейська інтеграція: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 344 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk/sk813022.pdf>

6. Палагнюк Ю. В. Державна євроінтеграційна політика України: теорія, методологія, механізми : монографія. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. 392 с

7. Прокопенко Л. Л., Рудік О. М., Рудік Н. М. Інституційна система ЄС : навч. посіб. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. 220 с.

8. Регіональна політика Європейського союзу : підруч. /за ред. В. Чужикова. Київ: КНЕУ, 2016. 495 с. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/evrointegracii/Pidruchnuk_ERDM_2016.pdf

9. Теорія та історія європейської інтеграції: навч.-метод. комплекс / укл. Круглашов А.М. Чернівці: Рута, 2013. 100 с

10. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції: мультимедійн. підруч. / Палагнюк Ю., Сай Д., Сорока С.; Чорноморський нац. ун-т ім. Петра Могили. Миколаїв, 2022. URL : <https://eugov.chmnu.edu.ua/miltymediinyi-posibnyk/>

Додаткові

1. Аракелян М. Р., Василенко М. Д. Право Європейського Союзу : підруч. для студ. вищих навч. закладів. Одеса : Фенікс, 2012. 390 с.

2. Баймуратов М. О., Хоббі Ю. С. Модифікації державного суверенітету в умовах європейської інтеграції в контексті взаємовідносин Європейського Союзу з державами-членами: моногр. Суми : Університет. кн., 2013. 300 с.

3. Гісса-Іванович О., Кибіч Я. Брекзіт: наслідки і перспективи (в контексті побудови нових відносин Британія - Україна – ЄС. *Медіафорум* (8), 2020. С. 47-61. URL: <https://journals.chnu.edu.ua/index.php/mediaforum/article/view/167/108>

4. Євроінтеграція : досвід країн Вишеградської четвірки та українські реалії / Ін-т екон. дослідж. та політ. консультацій ; ред. І. Коссе. Київ, 2014. 87 с.

5. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу : монографія / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування ; за заг. ред. І. В. Яковюка. Київ : Ред. журн. "Право України" ; Харків : Право, 2013. Вип. 14. 208 с.

6. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Основи європейської інтеграції : підруч.; Львівський нац. ун-т ім. І. Франка. Київ: «Центр учбової літератури», 2015. 320 с.

7. Публічна політика та суспільні зміни в Україні в контексті євроінтеграції : моногр. / авт. кол. : С. О. Телешун, С. В. Ситник, І. В. Рейтерович, О. Г. Пухкал та ін. ; за заг. ред. С. О. Телешуна, д-ра політ. наук, проф. Київ : НАДУ, 2017. 248 с.

8. Стратегія та засоби конвергенції системи соціальної безпеки України та ЄС у процесі євроінтеграції: монографія/ ред.: Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак. Львів: АТБ, 2018. 303 с. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20180802.pdf>

9. Україна – Європейський Союз: від партнерства до асоціації: Український Щорічник з Європейських Інтеграційних Студій. Вип. II. Луцьк, Терен, 2019. 428 с.

10. Association Agreement between the EU and Ukraine European Implementation Assessment (upd.). URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/cec758ec-e1c1-11ea-ad25-01aa75ed71a1/language-en/format-pdf/source-236122754>

Політика курсу

В курсі передбачається проведення лекцій і семінарських занять. В умовах воєнного стану заняття проводяться у змішаному форматі: on-line (на платформі meet) і дистанційному режимі (на платформі Google Classroom за посиланням: <https://classroom.google.com/c/NDk5ODYyOTM5NDk5?cjc=kllxuba>).

Розподіл навчального навантаження (в годинах):

лекції	Семінари	самостійна робота
-	30	120

Завдання для самостійної роботи:

Доповіді (одна по кожному розділу) представляються на семінарському занятті, обговорюються, оцінюються (3 бали). Письмові завдання для самостійної роботи (два по кожному розділу) завантажуються в Google classroom за темою певного семінарського заняття з урахуванням dead-line, оцінюються (3-4 бали).

Тестові завдання (1-2 розділи) (по 20 балів за кожний розділ).

У разі пропусків занять через хворобу (представляється довідка про хворобу), з поважних причин (участь у наукових конференції, університетських комунікативних заходах) доповіді або «письмові» роботи захищаються, обговорюються на консультації.

Якщо студенти беруть участь у проєктах академічної мобільності консультації в on-line форматі (на платформі meet), лекційні матеріали у дистанційному режимі (на платформі Google Classroom) допоможуть виконувати завдання для самостійної роботи.

Особи з особливими потребами (вимогами) мають можливість навчатися в on-line форматі.

Студенти не мають порушувати дисципліну відвідування занять.

Електронні пристрої не допускаються до використання під час заліку.

Протоколи комунікації

Студенти можуть отримувати інформацію про курс в Google classroom (щотижнево), шукати повідомлення, оголошення в мережі Telegram (групах), на e-mail старости.

Форми контролю та критерії оцінювання

Поточний:

- активність студента під час обговорення / розв'язання кейсів на лекціях, семінарах, доповіді (3 бали);
- виконання завдань для самостійної роботи (два з кожного розділу) (3-4 бали);
- контрольна робота у формі тестів (1-2 розділи) (по 20 балів);

Підсумковий:

Письмовий залік

Білет складається з трьох питань: двох теоретичних (по 10 балів), одного ситуаційного завдання (20 балів).

Мінімальна кількість балів, необхідна для одержання заліку – 20 балів.

Максимальна кількість балів, необхідна для одержання заліку – 40 балів.

Критерії оцінювання залікових завдань

Повна відповідь на 2 теоретичних питання оцінюється по 10 балів

Вимоги: 1) розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми; 2) виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні навчально-програмного матеріалу; 3) здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення; знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів основних

представників; 4) демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання; 5) засвоєння основної та додаткової літератури.

Схема нарахування балів

Вид роботи	Мінімальна оцінка	Максимальна оцінка
Відповіді/доповіді на семінарах за розділом 1	2	3
Завдання для самостійної роботи (2 за розділом)	3	7
тести за розділом 1	10	20
Відповіді/доповіді на семінарах за розділом 2	2	3
Завдання для самостійної роботи (2 за розділом)	3	7
тести за розділом 2	10	20
Разом протягом семестру	30	60
Залік	20	40
Разом	50	100

**КАЛЕНДАР КУРСУ
«ЄВРОПЕЙСЬКІ СТУДІЇ»**

№ тижня (дні тижня)	Тема	Форми організації навчання	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи
__2__ семестр _2022-2023__ навчального року				
1	Тема 1. Європейська інтеграція: від об'єднання Європейських співтовариств до Європейського Союзу	семінар	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Євроінтеграція та європеїзація: спільне та особливе. 2. Європа націй чи Європа регіонів? 3. Проаналізуйте основні етапи євроінтеграційного процесу 4. Перелічити, які виклики були для Європейського співтовариства у 1970-ті роки. 5. Охарактеризувати позитивні результати створення спільного ринку для громадян і споживачів. 6. Доведіть, що створення єврозони має позитивні наслідки. 7. Охарактеризувати дії ЄС для мінімізації результатів фінансово-економічної кризи. 8. Назвіть політичні, економічні та адміністративні критерії, що виробив Євросоюз для країн, які бажають стати його членами.
2	Тема 2. Інституційна структура Європейського Союзу	семінар	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть інституції, які складають інституційну основу Європейського Союзу. 2. Які інституції ЄС беруть участь у законотворчих процесах? 3. Якими є функції Суду аудиторів? 4. Обґрунтуйте, в яких випадках комітет регіонів має право пред'явити судові позови до Суду Європейського Союзу? 5. Охарактеризуйте основні послуги Європейського інвестиційного банку? 6. Що має право зробити Європейський омбудсмен для розгляду скарг та реагування на них? 7. Яку функцію виконує Європейська школа управління? 8. Проаналізуйте функціональні особливості інтеграційних структур ЄС. 9. Охарактеризуйте особливості Спільного ринку в ЄС

3	Тема 3. Правові засади Європейської інтеграції	семінар	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте відмінності між поняттями: «Acquis communautaires» («комунітарне право»); «Acquis de l'Union»; «Schengen acquis». 2. Назвіть 4 етапи процедури прийняття (приєднання) країни до Європейського Союзу. 3. Визначте критерії вступу країни до ЄС (Копенгагенські критерії). 4. На яких підставах країна може вийти з Європейського Союзу? Чи можна виключити країну зі складу ЄС? 5. В чому своєрідність права ЄС та його відмінність від класичних правових систем (внутрішньодержавного і міжнародного права)? 6. Визначте загальні принципи права Європейського Союзу. 7. Які правові акти входять до первинного законодавства ЄС? 8. Які правові акти входять до вторинного законодавства ЄС? 9. Які основні зміни внесені Лісабонським договором в Договір про Європейський Союз та Договір про функціонування ЄС? 10. Чому не була прийнята Конституція ЄС в 2005-2006 роках? 11. Назвіть загальні принципи організації та діяльності інститутів ЄС. 12. Які інститути ЄС відносяться до міждержавних (міжнаціональних), а які до наднаціональних? 13. Поясніть підстави формування в суспільній свідомості певної недовіри до вимог ЄС, цінностей, закріплених в Установчих Договорах ЄС, тих чи інших демократичних норм. 14. Назвіть три категорії міжнародних угод, які складають частину права ЄС. 15. Дайте характеристику спільних правових документів ЄС (директиви, акти, постанови, рекомендації, думки).
4	Тема 4. Інститут громадянства в Європейському Союзі	семінар	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте систему захисту прав людини в Європейському Союзі. 2. Назвіть основні проблеми громадянства ЄС на сучасному етапі розвитку 3. Аргументуйте значення Програми дій Співтовариства по боротьбі з дискримінацією
5	Тема 5. Європейська інтеграція та національні	семінар	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте моделі державного управління в ЄС. 2. Охарактеризуйте адміністративні реформи в країнах ЄС.

	системи державного управління			3. Назвіть сучасні тенденції кадрової політики країн ЄС.
6	Тема 6. Спільні політики Європейського Союзу	семінар з обговоренням кейсів	4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Коротко передайте зміст статті Європейської соціальної хартії щодо дій проти соціального виключення громадян. 2. Визначте основні напрямки соціальної безпекової політики в ЄС. 3. Назвіть основні цілі спільної зовнішньої політики Європейського Союзу. 4. На що звертається увага при розгляді країни як потенційного члена Європейського Союзу? 5. Дайте характеристику діяльності Високого представника при реалізації Спільної зовнішньої політики та безпеки ЄС.
7	Тема 7. Європейська політика сусідства та Україна	семінар з обговоренням кейсів	4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте характеристику меті Європейської політики сусідства. 2. Назвіть спільні риси країн, які входять до Європейської політики сусідства. 3. Назвіть основні принципи діяльності Європейської політики сусідства. 4. Які чинники вплинули на створення проекту «Східне партнерство»? 5. Дайте характеристику головним цілям проекту «Східного партнерства». 6. Що передбачено для України в проєкті «Східне партнерство»? 7. Охарактеризуйте напрями, за якими Європейський Союз проводить свою політику в межах проекту «Східного партнерства».
8	Тема 8. Політика європейської інтеграції України	семінар	4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть 1 – 2 стереотипи мислення українців щодо Євросоюзу, поясніть причини походження подібних стереотипів та покажіть їх відносний характер 2. Охарактеризуйте, як відбувається процес адаптації української громадської думки до ідей євроінтеграції та сприйняття європейських цінностей? Наведіть конкретні приклади. 3. Коли було проголошено стратегічну мету України – європейську інтеграцію? Які фактори сприяли у цьому? 4. В яких документах закріплено стратегічну мету України – отримання членства в ЄС? 5. Які були результати Євромайдану і Революції Гідності для європейської інтеграції України?

				6. У чому полягає зміст безвізового режиму між Україною та ЄС?
9	Тема 9. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Статус кандидата на вступ до ЄС	Семінар, обговорення кейсів	3	<p>1. Проаналізувати підхід ЄС до угод про асоціацію. Порівняйте з підходом ЄС до угоди про асоціацію з Україною.</p> <p>2. У чому полягав основний зміст Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС?</p> <p>3. Назвіть дві-три відмінності між Угодою про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС та Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.</p> <p>4. Проаналізувати зміст та структуру Угоди про Асоціацію</p> <p>5. Проаналізувати вимоги, які висуваються до України в частині виконання Угоди про асоціацію: виконання, проблеми, результати</p> <p>6. Оцінити хід реформ: проблеми, успіхи, результати</p> <p>7. Назвіть основні положення політичної та інституційної частин Угоди про асоціацію між Україною та ЄС?</p> <p>8. Чому для України та ЄС є важливим функціонування Зони вільної торгівлі між сторонами у рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС?</p> <p>9. Надайте свою оцінку ратифікаційному процесу Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.</p> <p>10. Оцініть процес імплементации Угоди про асоціацію між Україною та ЄС станом на цей час.</p>
10	Тема 10. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС	семінар	2	<p>1. Яка модель адаптації національного законодавства до acquis ЄС використовується в Україні? Назвіть її недоліки.</p> <p>2. Обґрунтуйте взаємозв'язок між принципами адміністративного права та стандартами державної служби.</p>
11	Тема 11. Політика Європейського Союзу в умовах широкомасштабної агресії Росії проти України	Семінар, обговорення кейсів	3	<p>1. Якою є природа загроз національній безпеці України?</p> <p>2. Охарактеризуйте напрями державної політики безпеки України.</p> <p>3. Які можливості відкриває отримання статусу кандидата в ЄС для України?</p> <p>4. Які Ви знаєте гранти, інвестиції для відновлення України?</p>
	Усього годин		30	
	КАНІКУЛИ			